

En kriminalvårdsanstalts rutiner vid delgivning med intagna

Anmälan

AA klagade på att Kriminalvården, anstalten Hällby, vid delgivning av beslut och domar inte, förutom vid en uttrycklig begäran härom, ger den intagne en kopia av handlingen.

Utredning

Anmälan remitterades till Kriminalvården för yttrande. I remissvaret anförde Kriminalvården, Region Mitt, genom regionchefen BB, följande.

Region Mitt har inhämtat uppgifter från anstaltsledningen i Hällby med anledning av aktuell anmälan. De bekräftar uppgifterna i anmälan. När beslutet delges den intagne överlämnas beslutet till den intagne så att han kan läsa igenom beslutet. I de fall den intagne önskar det så erhåller de en kopia, normalt samma dag som de begär det. Undantagsvis, när delgivningen sker sent på dagen, så kan det dröja till dagen därpå innan den intagne erhåller en kopia.

Ett annat undantag är i de fåtal fall när beslutet innehåller uppgifter om egen brottslighet eller uppgifter om intagna som kan äventyra säkerheten i anstalten. Utifrån bestämmelserna om innehav i anstalt, kan skäl föreligga att inte medge den intagne att inneha ett beslut eller en dom i bostadsrummet. För att intagna ändå skall kunna få möjlighet att i lugn och ro läsa igenom beslutet/domen kan den skriftliga handlingen lämnas till den intagne efter inläsning, för att sedan tas ut innan upplåsning. I de fall anstalten inte medger innehav i bostadsrummet så kan även den intagne få det beslutet prövat genom omprövning samt överklagande till förvaltningsdomstol.

Anstaltsledningen uppger att det stora flertalet beslut som delges, inte efterföljs av en begäran om kopia. En anledning till detta kan vara att en stor mängd bifallsbeslut, exempelvis beslut om telefon- och besökstillstånd är kortfattade och som inte motiveras.

Rättslig reglering

Enligt 21 § (förvaltningslagen [1986:223], JO:s anm.) skall en sökande, klagande eller annan part underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövt.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han underrättas om hur han kan överklaga det. Han skall då också underrättas om sådana avvikande meningar som avses i 19 § eller som har antecknats enligt särskilda bestämmelser.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Enligt 24 § KvaL får i den utsträckning det kan ske utan olägenhet, en intagen inneha personliga tillhörigheter samt skaffa sig eller ta emot böcker, tidskrifter, tidningar och annat som kan bereda honom sysselsättning under fritiden.

Kriminalvårdens bedömning

Rutinerna för delgivning av beslut/domar vid anstalten Hällby strider inte mot förvaltningslagens bestämmelser. Av 7 § förvaltningslagen om allmänna krav på handläggningen av ärenden följer att ett ärende skall hanteras enkelt, snabbt och billigt. Att kopiera samtliga beslut som fattas av anstalten, även i det stora flertalet fall när de intagna inte önskar en kopia, skulle medföra en fördröjning av ärendehantering.

I ett kompletterande yttrande anförde Kriminalvården, Region Mitt, genom stf. regionchefen CC, följande.

--

Efter att Kriminalvården yttrat sig i aktuellt ärende, så har JO beslutat i ett liknande ärende, ert dnr 4253-2006, där JO uttalar att det ligger i sakens natur att den intagne skall ha en kopia om delgivning används som underrättelseform. Med anledning av detta beslut ser Kriminalvården att uttalandet i beslutet ger upphov till vissa ytterligare frågeställningar. Vidare var Kriminalvården otydlig angående förfarings sättet vid delgivning i yttrandet till JO i nämnda ärende. Vid delgivning lämnas det skriftliga beslutet till den intagne som får läsa igenom det innan han skriver under att han delgivits beslutet.

Av 6 § delgivningslagen följer bl.a. att vid delgivning överbringas handlingen i original eller styrkt kopia. En kopia som har framställts vid en myndighet behöver inte bestyrkas. Av 7 § följer bl.a. att om delgivning skall ske med enskild person, överbringas handlingen till honom.

Intagna erhåller således originalbesluten i skrift (överbringas). Efter genomläsning/delgivning återtas handlingen och förvaras i den intagnes akt.

Att regelmässigt överlämna en kopia till den intagne vid delgivning av samtliga beslut som Kriminalvården fattar innebär en mängdproblematik och förvaltningsrättsliga frågeställningar.

Vid anstalter fattas dagligen en mycket stor mängd beslut. Digniteten på besluten skiftar avsevärt, från innehav av en extra filt till beslut om en utslussåtgärd. Rent faktiskt står de enkla bifallsbesluten om exempelvis innehav i bostadsrum eller medgivande av besöks- och telefontillstånd för det stora flertalet beslut. Det torde enligt Kriminalvårdens mening finnas anledning att ha skilda former för underrättelse mellan bifalls- och avslagsbeslut (jfr 17 § förvaltningslagen).

Om den intagne alltid skall erhålla en kopia vid varje skriftligt beslut uppkommer det vid varje enskilt beslut ytterligare ett ärende att pröva för Kriminalvården. Frågan om innehav måste ha övervägts innan beslutet delges. Som tidigare anförts är det sällan som innehav av beslut inte medges. Oaktat detta så måste ändå en prövning göras. Normalt delges beslut inte av beslutsfattaren. För att uppnå en enhetlig praxis beträffande innehavsfrågor har många anstalter endast ett fåtal tjänstemän som har delegation att fatta beslut i innehavsfrågor enligt 24 § KvaL. Beslutsfattaren i ärendet har därför inte alltid delegation att fatta beslut om innehav av själva beslutet. Det kan alltså bli aktuellt med två beslutsfattare innan delgivning kan ske, en för ursprungsbeslutet och en för själva innehavsfrågan, och därutöver en

person som utför själva delgivningen. Denna ordning leder till längre handläggningstider.

Att Kriminalvården överlämnar en handling till den intagne och uppger att detta är hans kopia, för att omedelbart ta tillbaka handlingen med motiveringen att innehavet kan äventyra säkerheten i anstalten, kan uppfattas som provocerande mot den intagne. I praktiken medför detta förfarande inte någon skillnad för den intagne gentemot den rutin som används idag, se ovan.

Som tidigare anförts i detta ärende önskar intagna i de flesta fall ingen kopia av Kriminalvårdens beslut. Kriminalvården anser att följande rutin kan övervägas. I samband med delgivning av beslut tillfrågas den intagne om han/hon önskar ha en kopia. Om detta önskas avvaktar Kriminalvården med den formella delgivningen tills en kopia av beslutet kan överlämnas. Genom denna rutin skulle endast innehavsfrågan prövas i det fåtal fall där kopia önskas. Därmed skulle ärendehanteringen i de flesta fall inte fördröjas.

Utöver att det delgivna originalbeslutet förvaras i den intagnes akt registreras beslutet i det klientadministrativa systemet KLAS-anstalt. Om ändringar i tidigare beslut skulle göras, registreras tidpunkten för denna ändring.

AA kommenterade remissvaren.

I beslut den 4 december 2007 anförde *JO Cecilia Nordenfelt* följande.

Bedömning

I mitt beslut den 12 april 2007, dnr 4253-2006, uttalade jag bl.a. följande (jfr JO:s ämbetsberättelse 2000/01 s. 222).

Som Kriminalvården anför i sitt remissvar finns regler för myndigheternas kommunikering med enskilda i förvaltningslagen. Regleringen lämnar utrymme för myndigheten att bestämma hur kommunikeringen skall ske, t.ex. muntligt, genom vanligt brev eller genom delgivning (se 21 § förvaltningslagen). Sistnämnda förfarande är, till skillnad från de andra, lagreglerat. Regleringen finns i delgivningslagen (1970:428). Utgångspunkten för regleringen är att den handling som skall delges överlämnas. Genom delgivningsförfarandet kan i efterhand visas att så faktiskt har skett. Regelsystemet gör det nödvändigt att skilja på en formlös underrättelse och en delgivning av t.ex. ett beslut. Skillnaden kan ha betydelse i bevishänseende.

Inom kriminalvården är underrättelse genom delgivning normalt sett nödvändig för att säkerställa att den intagne har fått del av ett föreläggande eller ett beslut och för att undvika påståenden om motsatsen. Om delgivning används som underrättelseform ligger det i sakens natur att den delgivne skall ha en kopia av handlingen, se t.ex. 6 och 7 §§ delgivningslagen, för att delgivning skall anses ha skett. Om en intagen får en kopia av ett föreläggande eller beslut minimeras dessutom risken för påståenden om att förelägget eller beslutet har ändrats i efterhand. En skriftlig underrättelse kan också ha betydelse för partens möjlighet att praktiskt utnyttja sin rätt att svara på ett föreläggande eller överklaga ett beslut.

Jag vill i sammanhanget också erinra om att intyg som har utfärdats av bl.a. tjänsteman vid kriminalvårdsanstalt enligt 24 § delgivningslagen gäller som fullt

bevis att delgivning skett. Jag har i ett stort antal ärenden noterat att kriminalvården tillämpar denna regel.

Av vad som anförts i det föregående följer att delgivning är ett – formbundet – sätt att underrätta någon om ett beslut. Jag har i det ovan nämnda beslutet dnr 4253-2006 angett vad som enligt min mening krävs för att delgivning skall ha skett. Detta hindrar naturligtvis inte att Kriminalvården underrättar den intagne om ett beslut på något annat av de sätt som anges i 21 § tredje stycket förvaltningslagen och i sådana fall, enligt vad som framgår av paragrafen, på begäran överlämnar handlingen i original eller kopia. Distinktionen skulle måhända bli tydligare om Kriminalvården använde termen ”delgivning” endast i de fall delgivningslagen tillämpats.

Jag har inte tagit ställning till tillämpningen av 24 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt på beslut och underrättelser som delges den intagne.